

VZDELÁVACIE OBLASTI A ŠTANDARDY V ODBORNOM VZDELÁVANÍ V ODBORE 7616 M

Prehľad vzdelávacích oblastí

- 1) Teoretické vzdelávanie
- 2) Praktická príprava

Teoretické vzdelávanie

Charakteristika vzdelávacej oblasti

Cieľ je zameraný na osvojenie základných pojmov z pedagogických disciplín tak, aby žiak získal spôsobilosť riešiť konkrétne výchovno-vzdelávacie situácie. Učivo pôsobí na rozvoj osobnosti žiaka (spôsobilosti nevyhnutné na sebazpoznanie, sebavýchovu, sebarozvoj), sprostredkúva mu vedomosti o subjekte výchovného a vzdelávacieho pôsobenia, o možnostiach jeho formovania a to v úzkej spolupráci s kolegami a ďalšími odborníkmi. Osvojuje si základy úspešnej komunikácie, empatie a asertivity a základy etiky profesie.

Psychologické disciplíny umožňujú žiakovi spoznať zákonitosti mentálneho vývinu a duševnej hygieny a možnosti ich uplatnenia vo výchovno-vzdelávacom procese, v pracovnom aj osobnom živote. Poznáva špecifiká psychického, fyzického, sociálneho a emocionálneho vývinu človeka, na základe ktorého dokáže zvoliť primerané stratégie, formy, metódy a prostriedky výchovno-vzdelávacieho pôsobenia.

Obsah nadväzuje na poznatky získané v základnej škole a rozvíja ich v oblasti všeobecnej biológie, genetiky, anatómie a fyziológie človeka. Dôraz je kladený najmä na hygienu, starostlivosť o zdravie, poznanie chorôb a ich prevenciu, na prevenciu úrazov a poskytnutie prvej pomoci. V obsahu sa kontinuálne prelínajú aj prvky environmentálnej výchovy a vzdelávania.

Dôležitou súčasťou je rozvoj metodických a praktických spôsobilostí v konkrétnej práci, v nadväznosti na teoretické vedomosti získané najmä v pedagogických a psychologických disciplínach. Žiak si osvojí rôzne stratégie, formy, metódy a prostriedky práce, učí sa používať primerané materiály, techniky, pomôcky vzhľadom na vekové a individuálne osobitosti a záujmy jedinca.

Žiak si osvojuje základné právne normy z odboru, pozná organizáciu a systém riadenia, ako aj ciele politiky štátu v odbore.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti musí dosiahnuť stanovené výkonové štandardy a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

Praktická príprava

Charakteristika vzdelávacej oblasti

V prakticky orientovaných činnostiach žiak uplatňuje nadobudnuté vedomosti, zručnosti, spôsobilosti najmä z pedagogických, psychologických disciplín, metodík ako aj z ostatných odborných predmetov. Dôležitou súčasťou odbornej prípravy je utváranie odborných postojov a názorov, vzťahu žiakov k odboru štúdia, utváranie vzťahu žiakov k plneniu pracovných povinností a pocitu zodpovednosti za zverené osoby, hodnoty a výsledky svojej činnosti.

Aby absolvent vzdelávacieho programu spoľahlivo preukázal výkon v tejto vzdelávacej oblasti, musí disponovať stanovenými výkonovými štandardmi a ovládať učivo predpísané obsahovými štandardmi.

Vzdelávacie štandardy špecifické pre študijný odbor 7616 M (predtým 7616 6) Sociálno-výchovný pracovník

TEORETICKÉ VZDELÁVANIE

Výkonové štandardy

Absolvent má:

- vysvetliť základné pojmy z pedagogiky, špeciálnej pedagogiky, sociológie, andragogiky, geragogiky,
- vysvetliť a analyzovať základné pojmy zo psychológie všeobecnej, vývinovej, sociálnej, osobnosti, patopsychológie, psychohygieny,
- popísať náročné životné situácie, stratégie, metódy ich zvládania
- charakterizovať význam a funkcie rodiny, rodinnej výchovy v procese začleňovania jedinca do spoločnosti,
- analyzovať vekové osobitosti človeka v jednotlivých vývinových obdobiach,
- popísať, vysvetliť, analyzovať, podmienky, princípy, obsah, metódy, formy, prostriedky edukácie detí, dospelých a seniorov s dôrazom na celoživotné vzdelávanie,
- plánovať, organizovať, realizovať a vyhodnocovať edukačné aktivity,
- vysvetliť a aplikovať špecifiká edukačnej a sociálnej práce s osobami zo sociálne znevýhodneného prostredia, s utečencami, s migrantmi, bezdomovcami, s osobami so zdravotným znevýhodnením,
- popísať vzťahy medzi sociálnym prostredím a výchovou v kontexte starostlivosti o deti, mládež a dospelých,
- vysvetliť hru, jej znaky a fyziologickú podstatu jej fungovania, klasifikovať hry, objasniť pedagogickú, psychologickú a sociálnu funkciu hry,
- prezentovať v praktických činnostiach metodické vedomosti a zručnosti v pracovných a výtvarných technikách a zvládnuť základy pestovateľských, chovateľských a obslužných činností a aplikovať ich v praxi,
- charakterizovať niektoré možnosti využitia hudby, v práci s ľuďmi rôznych vekových kategórií (hudobné hry s využitím hovoreného a spievaného slova, hry s hudbou, dramatizácia, hra na telo a ľahko ovládateľných nástrojoch, počúvanie hudby),
- vysvetliť význam muzikoterapie pre človeka, ilustrovať ho na príkladoch,
- zdôvodniť využitie vlastnej fonotéky a videonahrávok pre prácu sociálno-výchovného pracovníka,
- prezentovať v praktických činnostiach metodické vedomosti a zručnosti (vypracovať scenár rôznych organizačných foriem),
- vysvetliť význam pohybu pre zdravie človeka,
- určiť zdravotný význam pohybových aktivít pre jednotlivé vekové kategórie, posúdiť vhodnosť pohybových aktivít podľa záujmu a veku,
- zostaviť program pohybových aktivít pre jednotlivé vekové skupiny,
- naplánovať organizácie telovýchovnej a športovej akcie a postup pri organizovaní športového podujatia,
- zostaviť kartotéku telovýchovných cvičení a hier,
- osvojiť si postupy tvorby programov pre voľný čas v jednotlivých oblastiach činnosti,
- popísať a porovnať sociálnu komunikáciu,
- definovať, vymedziť, analyzovať metódy sociálnej práce,
- orientovať sa v systéme sociálnej starostlivosti pre vybrané skupiny obyvateľstva,
- špecifikovať, resp. popísať a analyzovať sociálnu politiku štátu, jej systém a nástroje,
- vymedziť a vysvetliť predmet sociálno-právnej ochrany,
- porovnať spoločenskú realitu v rôznych oblastiach spoločenského života,
- analyzovať jednotlivé systémy spoločnosti,
- používať základné poznatky starostlivosti o zdravie,
- vysvetliť rôzne vzťahy v spoločnosti, popísať rôzne oblasti spoločenského života,
- uviesť a popísať obsah a význam právnych noriem, týkajúcich sa poskytovania pomoci jednotlivým skupinám obyvateľstva,

- definovať základné princípy manažérskej stratégie a taktiky a vysvetliť hlavné personálne a sociálne činnosti manažéra,
- vymedziť podstatu ekonomických javov, vzťahov a procesov súvisiacich so sociálne znevýhodneným prostredím.

Obsahové štandardy

Základy vied o človeku a spoločnosti

Obsah je zameraný na osvojenie si odbornej terminológie vied o človeku a spoločnosti na takej úrovni, aby ich žiak dokázal primerane používať v komunikácii s odbornou i laickou verejnosťou. Pozornosť je zameraná na psychológiu (všeobecnú, vývinovú, sociálnu), patopsychológiu a psychopatológiu, pedagogiku, andragogiku, geragogiku a sociológiu. Náležitá pozornosť je venovaná úlohe občianskej spoločnosti.

Edukačný proces

Žiaci získajú základné všeobecné vedomosti o podmienkach, princípoch (zásadách), obsahu, metódach, formách edukačnej práce a edukačných inštitúciách. Osvoja si základy integrácie osôb so špe-ciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Súčasne spoznajú i jedinca ako subjekt edukácie a to z hľadiska psychických procesov, stavov, štruktúry osobnosti, špecifik z hľadiska ontogenézy či sociálneho prostredia. Obsah je zameraný na poznanie všeobecných i špecifických podmienok, princíпов, obsahu, metód, foriem, prostriedkov, komunikácie v edukácii detí, mládeže, dospelých a seniorov.

Osobnosť edukátora

Obsah je tvorený tak, aby žiaci zvládli náročnosť a stresy profesie, uplatňovali zásady duševnej hygieny, rozvíjali profesné i osobnostné kvality aplikovaním metód a techník sebazpoznania, sebahodnotenia, sebaregulácie, seba výchovy, hodnotenia vlastnej práce a práce iných. Dôraz je kladený na poznanie a rešpektovanie ľudských práv a ďalších noriem viažucich sa k profesii ako aj dodržiavanie etických princíпов profesie.

Biológia a starostlivosť o zdravie

Obsah je zameraný na osvojenie si odbornej terminológie, poznanie orgánov tela a sústav, pochopenie fyziologických funkcií a dysfunkcií s prepojením na dané vekové kategórie. Dôraz je kladený na zdravý životný štýl a zodpovednosť každého jednotlivca za svoje zdravie. Žiaci získajú základné informácie o hygienických podmienkach a predpokladoch edukačného procesu, o infekčných chorobách, spôsoboch ich prenosu, ich liečbe a prevencii. Spoznajú príčiny úrazov a ich následkov v jednotlivých vekových kategóriách, povinné vybavenie lekárníčky a jej použitie v prípade konkrétneho úrazu. Poskytnúť prvú pomoc pri stave ohrozujúcom život.

Metodiky edukačných činností

Obsah je zameraný na osvojenie si metodických vedomostí a zručností pre plánovanie, organizáciu, realizáciu a vyhodnocovanie poznávacích, kultúrnych, umeleckých (výtvarných, hudobných, hudobno-pohybových, literárnych, dramatických a pod.), telovýchovných, pohybových a športových aktivít pre rôzne vekové kategórie, s rešpektovaním vekových a individuálnych osobností, záujmov, potrieb. V rámci predmetu Metodika edukačných činností – pedagogiky voľného času, je jej obsahová náplň zameraná na hru, jej špecifiká, edukačné činnosti a jej formy v jednotlivých zariadeniach. Obsahom výtvarnej výchovy je výtvarné umenie, výtvarné techniky, umenie a život, práca v živote človeka. Hudobná výchova – hudba a jej vnímanie, organizácia hudobného života, základy teórie literárno-dramatickej výchovy, dramatická výchova, dramatoterapia, návštevy kultúrnych podujatí.

Sociálno-výchovná oblasť

Žiaci spoznávajú sociálnu politiku štátu, jej systém nástroje, základy sociálnej práce, organizáciu a systém sociálnej starostlivosti, sociálnej pomoci, sociálno-právnej ochrany. Osvoja si metódy sociálnej práce a ich uplatnenie pre jednotlivé skupiny klientov.

Ľudské práva a právne predpisy v odbore

Žiaci spoznávajú a osvojujú si základné ľudské práva, dokumenty o ľudských právach a ich aplikáciu v odbore. Súčasne sú vedení k podpore a obhajobe ľudských práv v profesijnom i občianskom živote. Obsah je zameraný na osvojenie si legislatívnych predpisov (zákonov, vyhlášok, nariadení vlády,

pokynov) v odbore, poznanie systému riadenia a inštitúcií, ktoré v danej oblasti pôsobia v štátnej správe, samospráve, treťom sektore na Slovensku a v Európskej únii.

PRAKTICKÁ PRÍPRAVA

Výkonové štandardy

Absolvent vie:

- riešiť problematiku integrácie zdravotne postihnutých a sociálne ohrozených jedincov,
- spolupracovať s odborníkmi z výchovných, vzdelávacích, poradenských, zdravotníckych, sociálnych zariadení,
- navrhnúť riešenia v starostlivosti o rodinu, deti, mládež, seniorov, postihnutých a neprispôsobivých občanov, rizikových skupín,
- pod kontrolou pracovať s jednotlivcom, skupinou i komunitou,
- vytvoriť programy pre voľnočasové aktivity v jednotlivých animačných oblastiach pre klientov rôznych vekových kategórií,
- uplatňovať zručnosti pedagogickej a sociálnej komunikácie v práci s klientom,
- ovládať desaťprstovú hmatovú metódu v administratíve a korešpondencii,
- vypracovať a prezentovať projekty zo sociálnej oblasti.

Obsahové štandardy

Edukačný proces

Žiak si má osvojiť základné zručnosti pre edukačnú prácu s klientmi rôznych vekových kategórií, t. j., aby dokázal naplánovať, zorganizovať, zrealizovať a vyhodnotiť edukačné aktivity s prihliadnutím na ich individuálne osobitosti ako aj na ich potreby, záujmy a podmienky zariadenia. Obsah je zameraný aj na uplatňovanie praktických zručností v oblasti informačno-komunikačných technológií v odbore.

Komunikácia a etika

Obsah je zameraný na osvojenie si taktnej a kultivovanej komunikácie ako vo verbálnej, neverbálnej, tak i v grafickej podobe. Dôraz je kladený na uplatňovanie etických princípov profesie v správaní a konaní, na zodpovedné a diskrétné narábanie s informáciami a osobnými údajmi.

Praktická príprava

Odborná prax sa uskutočňuje formou priebežnej a súvislej odbornej praxe. V rámci priebežnej praxe žiaci aktívne využívajú osvojené teoretické poznatky z odborných predmetov, dopĺňajú si poznatky o sociálnej práci, oboznamujú sa s náplňou práce štátnych a neštátnych inštitúcií z oblasti sociálnej starostlivosti a podieľajú sa na riešení problémov sociálnych klientov. Súčasťou priebežnej praxe je aj tvorba, realizácia, prezentácia a hodnotenie žiackych projektov na zadané témy.

Cieľom vyučovania priebežnej praxe je nácvik uplatňovania metodiky edukačných činností, osvojovanie si základných profesionálnych postupov a zručností potrebných pre plánovanie, organizáciu a vedenie, rozvíjanie sociálnych zručností potrebných pri práci s ľuďmi. V rámci súvislej praxe sa naučia pozorovať, analyzovať a interpretovať konkrétne sociálne situácie, získajú orientáciu v činnostiach sociálnych pracovníkov, oboznámia sa so základnou dokumentáciou, legislatívou a organizáciou záujmovej, sociálnej a výchovnej činnosti v konkrétnych zariadeniach sociálneho charakteru.